

Gudny Næs venur nógv fyrri at kunna vera við í Symfoniorkestrinum

Gudny Næs er yngsti leikari í Symfoniorkestrinum. Sjálvt um hon ikki er meira enn 15 ára gomul, hevur hon spælt violin í 8 ár, og hetta er longu triðja ferðin, hon spælir við á einum av konsertunum hjá Føroya Symfoniorkestri.

Tað byrjaði alt, tá ið hon var sjeý ára gomul og bað pápa sín um at loyva sær at spæla upp á eitt ljóðfari. At

sleppa upp í part á Musikk-skúlanum tá, var líka ringt, sum tað er nú - bara eitt pláss sum violinleikari var eftir. Gudny tók av, og er í dag bara glað um, at tað bleiv, sum tað bleiv.

Tey ungu skulu royna seg

Í samrøðuni við Poul Jákup Thomsen, nevndarformann

í Symfoniorkestrinum, greiddi hann frá, hvussu vanligt tað er, at børn spæla tónleik í Føroyum. Ein rúgva av børnum byrja í musikk- ella kvøldskúlum at spæla á okkurt ljóðfari, men í mun til onnur lond gera vit í Føroyum ikki so nógv burturúr at koyra á teir serliga evnariku ungu tónleikararnar. Teir verða ikki

Noyddist at velja violinina

pískaðir fram, soleiðis sum vit kenna tað aðrastaðni, segði hann.

Tað er sjálvandi gott, at vit ikki leggja trýst á blað-ungu fólk, men vansin er, at vit ikki klára at menna stóð- ið og skapa eina elitu av ungum spælurum. Í staðin vil Symfoniorkestrið gjarna eggja ungum tónleikarum sum Gudny til at halda á fram at venja og menna seg við at bjóða teimum at spæla við.

Nógv venjing

Gudny venur tveir ferðir um vikuna hjá Sámali Petersen, lærara á Musikk-skúlanum. Harumframt venur hon umleið ein tíma um dagin sjálv. Hon heldur ikki, at hon nakrantíð hevur kent seg undir beinleiðis trýsti.

Hon er ongantíð noydd at spæla - hvarvi av lærara ella nøkrum øðrum, men av og á kann tað vera eitt sindur strævið at venja so nógv, tí hon skal eisini hava tíð til skúlan, hondbóltin og seg sjálva.

Dámar væl

Tað er spennandi at vera við. Nógv av tónleikinum er torførur at spæla, men eg læri nógv, sigur tann fryntliga unga gentan úr Havn. Henni dámar væl at spæla nýggj føroysk verk. Hon hevur fyrr spælt verk hjá Kára Bæk og Bjarna Restorff. "Ælaveður" hjá Paula í Sandagerði, sum Symfoniorkestrið hevur bílagt hesaferð, heldur hon vera sera gott. Men tað er ikki altíð líka lætt at fylgja

við og telja, tá ið taktir og hugløg skifta í heilum. Paula kennir hon framm-anundan úr Eysturskúlanum. Har hevur hann eitt lítið orkestrum og kór við skúlanæmingum, sum spæla og framføra av og á - m.a. á 60 ára haldinum hjá Steinbirni B. Jacobsen herfyri; og Gudny spælir sjálvandi við.

Fyri framman?

Gudny ætlar at halda á fram við at spæla og kundi hugsað sær møgulega at farið á Konservatorið ella okkurt annað við tónleiki einaferð. Men hon er ung og lívstreyt og vil ikki avgera nakað enn.

Robert Trory vónar, at tað einaferð fer at bera til at skapa umstøður fyri einum størri yrkistónleikarlívi í Føroyum

sær eitt navn og umdømi, um tú skal gera teg galdandi, greiddi Trory frá. Av tí sama kravdi Trory ikki so nógv í løn afturfyri, sum Symfoniorkestrið annars kundi væntað sær at skula gjalda fyri ein vælútbúnan útlendskan dirigent.

Dámar væl Føroyar

Hann visti ikki rættliga, hvat hann kundi vænta sær, tá ið hann jattaði at koma higar, men hann var væl nøgdur, nú Sosialurin hitti hann aftaná endaligu venjingina leygdagdin. Tað var spennandi at lenda í mjørkanum millum fjøll og regn og síggja alt tykkara vakra land, segði Robert Trory. Hann læt eisini væl at, tá ið vit spurdu hann um tónleikararnar í orkestrinum. Tað er ikki lætt at fáa alt samanspælt í eina eind, tá so stórir munur er á leikarunum; her er alt frá ungum amatørum til royndar yrkisleikarar, men hóast hetta heldur Trory, at tað hevur hiltast væl.

Tað er sera tyðiligt, at umstøður ikki eru til tónleikarar í Føroyum. Um tú ætlar tær at liva av at spæla, mást tú rýma til onnur lond. Hetta er ikki ein stóða, tí í Føroyum skulu góðtaka, men Trory skilur væl, at grundarlag ikki er í einum so litlum landi fyri at upphalda einum lívi av yrkistónleikarum. Hann vónar, at tað einaferð møgulega hjálpt av komandi oljupengum føroyinga, leggur hann smíðandi aftrat - fer at bera til at skapa umstøður fyri einum størri yrkistónleikalívi.

Fyrsta konsertin í vesturheiminum

Umboðsmaðurin hjá Trory fann Føroya Symfoniorkestur í einum altjóða yvirliði, og Robert Trory helt tað vera so serstakt og spennandi, at eitt so lítið land sum Føroyar hevði eitt symfoniorkestur, at hann beinanvegin sendi ein fyrispurning. Tað ræður um at koma í gongd beinanvegin eftir útbúvingina fyri at skapa

Seldi violinina fyrri at sleppa at stjórna

Til heystkonsertina í ár hjá Føroya Symfoniorkesturi stjórnaði bretin Robert Trory. Hóast hann er ættaður úr Onglandi, kennir hann seg meira sum ein russiskan dirigent. Sína útbúgving sum orkestruleiðari hevur hann fingið í St. Pætursborg í Russlandi

DANIAL HOYDAL
THEODOR E. D. OLSEN

Robert Trory er maðurin, sum stjórnaði Symfoniorkestrinum sunnudagin. Sosialurin fekk eitt prát við hann.

Robert byrjaði at spæla violin sum fimm ára gamal, men hann skifti seinni yvir til sellona. Tað var tó hvarvi sum tónleikari ella komponistur, at Robert helt

áfram í síni yrkisleið í tónleikaverðini.

Hann vildi heldur stjórna orkestrum enn at spæla við sjálvur, so hann avgjórði at fara á skúla at læra. Hann seldi violinina fyrri at fáa ráð, og fór síðan í skúla - fyrst í Onglandi og síðan til St. Pætursborg í Russlandi. Útbúgvingin er júst av, og nú er hann altíð eftir at sleppa at royna seg.

Symfoniorkestrið

19. juni 1983 varð Føroya Symfoniorkestur sett á stovn. Tað vóru menn sum Kanny Sambleben, Bogi Lützen, Simun Waag, Alex Sólstein og norsk lærarin Synnevåg sum tóku stigið. Tað fyrstu tíðina var mann- ingin lítil og korini smá, men sum frá leið, blivu umstøðurnar soleiðis, at talan var um eitt veruligt Symfoniorkestur. Orkestríð fekk ein fastan peningaligan styrk um mánaðin frá Landstýrinum, sum helt liv í tiltakinum. Styrkin fáa tey enn, men hann er als ikki nógv stórir til at nøkta tørvin hjá tiltakinum, sum í dag hevur vaksið seg rættiga stórt.

Martin Mouritsen stjórna fast Symfoniorkestrinum, men av og á loyva teir sær at fáa nýggjan íblástur frá dirigentum uttanfrá. Til heystkonsertina í ár hava teir verið í sambandi við so fjarskotin stóð sum St. Pætursborg og heiti á ein nýtt- búnan næming hjá kenda professaranum Ilja Musin um at koma hendavegin. Upprunliga var tað tó maðurin sjálvur, sum setti seg í samband við Føroya Symfoniorkestur, tí hann helt, at tað hevði verið spennandi at komið hendavegin.

Onnur uttanfrá

Poul Jákup Thomsen er nevndarformaður í Føroya Symfoniorkestri. Hann sigur, at nevndin helst vil menna orkestríð við teimum kreftum, við hava her á landi. Konsertirnar eru eitt upplagt høvi hjá t.d. musikk-skúlaálarum at royna seg sjálfan í staðin fyri altíð at læra frá sær. Nógv kend andlit, ið hava sína dagliga gongd á Frútrøð, vóru eisini at síggja millum leik-

ararnar, men samstundis vóru nógv púra ókend. Tað er partvís fyri at fylla holini, sum standast av vantandi tónleikarum her í landinum, men eisini fyri at menna stóð- ið, at vit fáa góðar leikarar úr øðrum londum at spæla við. Tað eru heilt einfalt ikki nógvir góðir tónleikarar í landinum til at halda tað stóð- ið, sum vit ætla skal vera, greiddi Poul Jákup okkum frá.

Vanliga brúka føroysku útsætarnir, ið spæla tónleik uttanlands, høvið til at koma heim. Symfoniorkestrið hevur ikki nógvir pengar at taka av, so tey hava ikki ráð til at gjalda tónleikarum beinleiðis løn, men teir fáa ferðina goldna, og Symfoniorkestrið syrgir eisini fyri inn- ivisti til útlendingarnar. Nevndin hevur gott samstarv við orkestrum í útlöndum. Studulsleikararnir koma oftast úr Danmark, serliga úr Kongaliga Kapellinum, sum Symfoniorkestrið leingi hevur havt tilknýti til.

Føroyskt og fjelbroytt

Verkini á skránni hesaferð eru: "Gurre" hjá danska tónasmiðinum C.F.E. Horn- emann, "Ælaveður" hjá Paula í Sandagerði og 7. symfon- iin hjá Ludwig van Beet- hoven. Politikkurin hjá Symfoniorkestrinum er at spennja so víða sum møguligt. Øll ljóðføri skulu sleppa upp í part fyrr ella seinni, og samstundis royna vit at spæla so nógv stílsløg, sum gjørligt.

Hvørt ár bileggur Symfoniorkestrið eitt verk frá einum føroyskum tóna- skaldi. Fyrr hava verk verið spæld hjá t.d. Edvardi Ny- holm Debes, Kára Bæk, Ayla Petersen, Sunleivi Rasmus- sen og Kristiani Blak, og í ár var Pauli í Sandagerði biðin.